

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ (พ.ศ. ๒๔๖๘-๒๔๗๗) ในปี พ.ศ. ๒๔๗๑ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตรา “พระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. ๒๔๗๑” มีสาระสำคัญดังนี้

๑. เปลี่ยนนามจาก “กรมธนบัตร” เป็น “กรมเงินตรา” เมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๑ มีหน้าที่กระทำการทั้งปวงอันเกี่ยวแก่การจำหน่ายและถอนคืนธนบัตร โดยยังมีอธิบดีกรมบาณชีกลางเป็นผู้บังคับบัญชากรมเงินตรา
๒. กำหนดให้เงินตราของประเทศประกอบด้วยธนบัตรและเหรียญกษาปณ์มีหน่วยเป็นบาทและสตางค์ จึงเป็นการเปลี่ยนลักษณะของ “ธนบัตร” ขึ้นชื่อว่า “ธนบัตร” โดยกำหนดให้ธนบัตรและเหรียญกษาปณ์เป็นเงินที่ชำระหนี้ได้ตามกฎหมายโดยไม่จำกัดจำนวน

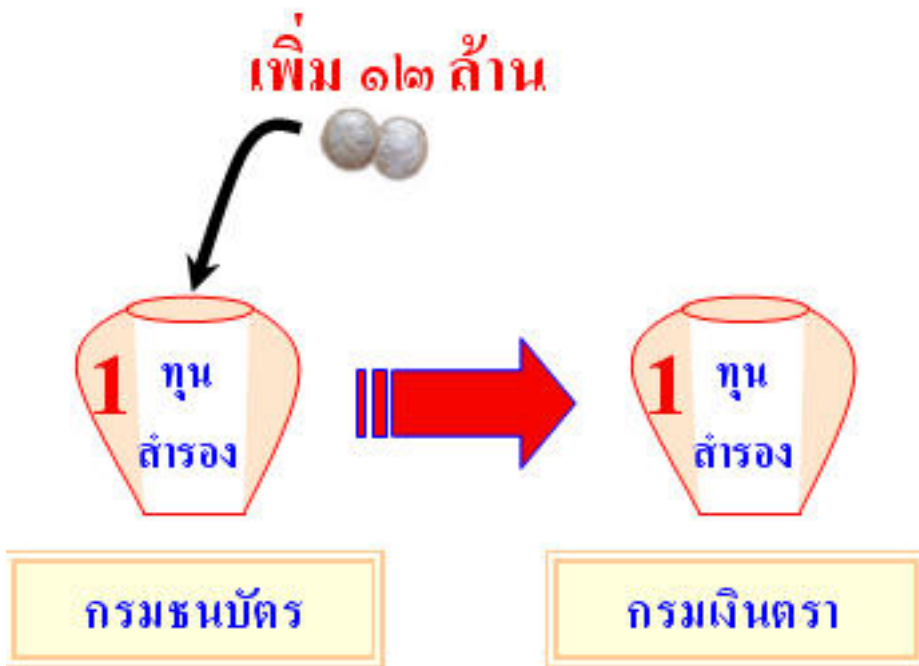

๓. กำหนดให้โอนสินทรัพย์ใน **ทุนสำรองธนบัตรออกใช้** ตามพระราชบัญญัติธนบัตร ร.ศ. ๑๒๑ และโอนสินทรัพย์ใน **บัญชีทุนสำรองพิเศษ** ตามพระราชบัญญัติมาตราทองคำ ร.ศ. ๑๒๗ เข้ารวมกันเป็น “บัญชีทุนสำรอง” ตามพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. ๒๔๗๑ นี้
๔. ให้กัน “ทุนสำรอง” นี้ไว้เป็นส่วนหนึ่งต่างหากจากเงินแผ่นดินประเภทอื่นทั้งหลาย และห้ามไม่ให้จ่ายทุนสำรองนี้
๕. ผลดอกเบียอันเกิดจากทุนสำรองทุกปีหลังจากหักเงินเดือนและค่าใช้จ่ายของกรมเงินตรา รวมทั้งหักค่าจ้างพิมพ์ธนบัตร ถ้ายังมีเงินคงเหลืออีกเท่าใด **ให้รักษาไว้ต่างหากจากเงินคงเหลือธรรมดาของแผ่นดิน**
๖. การตีราคาสินทรัพย์สิ้นปี ถ้ามีค่าต่ำกว่าที่ถือไว้เป็นเงินสำรอง ให้จ่ายเงินรายได้แผ่นดินเท่าจำนวนที่ต่ำอยู่นั้นไปใช้บัญชีทุนสำรอง

พ.ร.บ.ธนบัตร ร.ศ. ๑๒๑ (พ.ศ. ๒๔๔๕)

บัญชีทุนสำรองธนบัตรออกใช้

Powered by จูมลาไทย พัฒนาภาษาไทย โดย JoomlaCorner.com

ปัญหาทางเศรษฐกิจเป็นปัญหาใหญ่ในรัชกาลของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว อันสืบเนื่องมาจากวิกฤตการณ์หลังสงครามโลกครั้งที่ ๑ ภาวะเศรษฐกิจของโลกกำลังตกต่ำอย่างหนักและได้ลามมาถึงประเทศไทย โดยที่การค้าระหว่างประเทศของโลกลดลง เนื่องจากการตั้งกำแพงภาษีสินค้า ทำให้เกิดปัญหาคนว่างงานจำนวนมากในประเทศต่างๆ และก่อให้เกิดความไม่สงบทางการเมืองขึ้นในประเทศไทยด้วยเช่นกัน

เนื่องจากสงครามไปขายยังต่างประเทศได้ราคาต่ำมาก ทางราชการจัดเก็บภาษีได้ลดลง งบประมาณแผ่นดินขาดดุล จึงมีการตัดทอนงบประมาณ ยุบกรมกองที่ไม่สำคัญลง นอกจากนี้ ยังมีปัญหาทางการเงินที่ประเทศอังกฤษประกาศออกจากมาตราทองคำ ใน พ.ศ. ๒๔๗๔ เงินปอนด์ของประเทศไทยจึงลดค่าลง ในขณะที่เงินบาทยังคงอยู่ในมาตรฐานทองคำตามเดิม ทำให้จากที่เคยแลกเงินได้ ๑๒ บาทต่อ ปอนด์ เปลี่ยนเป็น ๘-๙ บาทต่อปอนด์

ส่งผลกระทบต่อรายได้เกษตรกรจากการขายข้าวและรายรับของรัฐบาล

ปัจจัยหลายประการที่เป็นสาเหตุให้เกิดปัญหา ได้แก่ ความไม่มั่นคงทางการเมือง ความยากลำบากในการพัฒนาประเทศ ความปั่นป่วนทางการเงินระหว่างประเทศ ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลกใน พ.ศ. ๒๔๗๒ ปัจจัยเหล่านี้ก่อให้เกิดปัญหาซึ่งเป็นภาระอันหนักมากของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงลงพระ
ปรมาภิไธยในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม
เพื่อพระราชทานรัฐธรรมนูญให้แก่ปวงชนชาวไทย

การจ่ายเงินประเภทหนี้เงินกู้เพื่อรับซื้อพันธบัตรไทย ถอนเงินปอนด์ ชื้อทองคำ ขายเหรียญบาทที่มีอยู่เกินความต้องการให้แก่พ่อค้าเนื้อเงินในตลาดลอนดอน
ใช้หนี้เงินกู้ การตัดทอนรายจ่ายของแผ่นดินโดยยุบเลิกกรมกองต่าง ๆ ให้ข้าราชการออกบางส่วน
ตลอดจนการเปลี่ยนระบบการเงินที่ผูกพันกับมาตราทองคำเข้าสู่มาตรฐานปอนด์สเตอร์ลิงในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๗๕
โดยกำหนดให้เงินบาทมีอัตราแลกเปลี่ยนคงที่กับเงินปอนด์ทั้งนี้เพื่อเพิ่มรายได้เป็นเงินบาท และเพื่อความแน่นอนในอัตราแลกเปลี่ยนที่จำเป็นสำหรับการค้าขาย
พร้อมกันนั้นทุนสำรองของไทยทั้งหมดก็เปลี่ยนไปเป็นปอนด์สเตอร์ลิง

จากการดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เหล่านี้ก่อให้เกิดผลดี เช่น ทำให้ค่าเงินบาทมั่นคงมากขึ้น

(บน) พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จออก
เสด็จประพาสพระที่นั่งอนันตสมาคม ในวันพระราชพิธี
พระราชทานรัฐธรรมนูญ วันที่ ๑๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๗๕
(ขวา) ประชาชนมาชุมนุมกัน ณ ลานพระบรมรูปทรงม้า
และเข้าชมรัฐธรรมนูญซึ่งประดิษฐานอยู่ในกระโจมที่สนาม
ด้านข้างพระที่นั่งอนันตสมาคม

แต่จากผลกระทบที่เกิดขึ้นก็ทำให้การพัฒนาประเทศหยุดชะงักและเป็นผลสืบเนื่องให้เกิดการปฏิวัติเพื่อเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มา
เป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ในวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๕ มีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ
มีรัฐสภาเป็นองค์กรตัวแทนของประชาชนเพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ

สำหรับหน่วยงานที่ดูแลรักษาทุนสำรองของชาติก็ได้รับการเปลี่ยนแปลงด้วยเช่นกัน คือในวันที่ ๒๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๗๖ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ

ให้มีประกาศพระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบกรมในกระทรวงพระคลังมหาสมบัติขึ้น

กำหนดให้แยกหน้าที่กรมพระคลังมหาสมบัติซึ่งเดิมรวมอยู่ในกรมบาญชีกลาง ไปตั้งเป็นกรมใหม่ขึ้นอีกกรมหนึ่ง เรียกชื่อกรมใหม่นี้ว่า “กรมพระคลัง” พร้อมกับได้รวมกรมพระคลังมหาสมบัติ กรมเงินตรา กรมรักษาที่หลวงและกัลปนา และกรมกาษาปณัติธิการเข้าด้วยกัน ต่อมาในวันที่ ๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๗๖ ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๔๗๖ และพระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบกรมในกระทรวงการคลัง พ.ศ. ๒๔๗๖ กำหนดให้แก้ไขนาม “กระทรวงพระคลัง” เป็น “กระทรวงการคลัง” และแก้ไขนาม “กรมพระคลัง” เป็น “กรมคลัง” และ “กรมเงินตรา” จึงได้ลดฐานะลงเป็น “กองเงินตรา สังกัดกรมคลัง”

เหตุการณ์ในช่วง
สงครามโลกครั้งที่ ๒

เรื่องน่ารู้ : ก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๒ มีการเปลี่ยนชื่อประเทศและชนชาติจาก “สยาม” เป็น “ไทย” ตามนโยบาย “เชื้อชาตินิยม” ของรัฐบาล เน้นความเป็นไทย เมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๘๒